

Ta dokument je mišljen zgolj kot dokumentacijsko orodje in institucije za njegovo vsebino ne prevzemajo nobene odgovornosti

► B

DIREKTIVA SVETA 1999/74/ES
z dne 19. julija 1999
o minimalnih standardih za zaščito kokoši nesnic
(UL L 203, 3.8.1999, str. 53)

spremenjena z:

		Uradni list		
		št.	stran	datum
► <u>M1</u>	Uredba Sveta (ES) št. 806/2003 z dne 14. aprila 2003	L 122	1	16.5.2003
► <u>M2</u>	Direktiva Sveta 2013/64/EU z dne 17. decembra 2013	L 353	8	28.12.2013

DIREKTIVA SVETA 1999/74/ES
z dne 19. julija 1999
o minimalnih standardih za zaščito kokoši nesnic

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, zlasti člena 37,

ob upoštevanju predloga Komisije ⁽¹⁾,

ob upoštevanju mnenja Evropskega parlamenta ⁽²⁾,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-socialnega odbora ⁽³⁾,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Svet je 7. marca 1988 sprejel Direktivo 88/166/EGS ⁽⁴⁾ upoštevajoč razsodbo sodišča v primeru 131/86 (razveljavitev Direktive Sveta 86/113/EGS z dne 25. marca 1986, o minimalnih standardih za zaščito kokoši nesnic v baterijski reji).
- (2) Člen 9 Direktive 88/166/EGS zahteva od Komisije, da do 1. januarja 1993 predloži poročilo o znanstvenih izsledkih o počutju kokoši v raznih sistemih reje in o določbah Priloge k Direktivi skupaj z morebitnimi ustreznimi uskladitvenimi predlogi.
- (3) Direktiva Sveta 98/58/ES z dne 20. julija 1998 o zaščiti živali, ki se gojijo v kmetijske namene ⁽⁵⁾, pripravljena na podlagi Evropske konvencije za zaščito živali, ki se gojijo v kmetijske namene, uvaja določbe Skupnosti o uveljavitvi načel iz Konvencije, v skladu s katerimi je treba živalim zagotoviti nastanitev, hrano, vodo in nego, ki ustreza njihovim fiziološkim in etološkim potrebam.
- (4) Leta 1995 je Stalni odbor Evropske konvencije za zaščito živali, ki se gojijo v kmetijske namene, sprejel podrobno priporočilo, ki vključuje kokoši nesnice.
- (5) Zaščita kokoši nesnic je predmet pristojnosti Skupnosti.
- (6) Razlike, ki lahko izkrivljajo pogoje konkurence, ovirajo nemoteno delovanje ureditve trga z živalmi in izdelki živalskega izvora.

⁽¹⁾ UL C 157, 4.6.1999, str. 8.

⁽²⁾ UL C 128, 7.5.1999, str. 78.

⁽³⁾ UL C 101, 12.4.1999.

⁽⁴⁾ UL L 74, 19.3.1988, str. 83.

⁽⁵⁾ UL L 221, 8.8.1998, str. 23.

▼B

- (7) Komisija je v poročilu navedenem v uvodni izjavi 2, ki temelji na mnenju Znanstvenega veterinarskega odbora, ugotovila, da so pogoji za počutje kokoši, ki se gojijo v obstoječi baterijski reji in drugih rejnih sistemih, neprimerni in da v taki reji nekaterim njihovim potrebam ni mogoče zadostiti; zato je treba uvesti najvišje možne standarde glede na razne parametre, ki jih je treba upoštevati, da se te razmere izboljšajo.
- (8) V obdobju, ki se določi, se sme nadaljevati z uporabo neizpopolnjenih sistemov baterijske reje, pod določenimi pogoji, ki vključujejo izboljšane strukturne in prostorske pogoje.
- (9) Mora se ohraniti ravnovesje med vidiki, ki jih je treba upoštevati, tako glede počutja kot zdravja, gospodarskih in socialnih vidikov, pa tudi vpliva na okolje.
- (10) Primerno je, dokler se izvajajo študije o počutju kokoši nesnic v raznih sistemih reje, sprejeti določbe, ki državam članicam omogočajo izbiro najprimernejšega sistema ali sistemov.
- (11) Komisija mora predložiti novo poročilo skupaj z ustreznimi predlogi, ki upoštevajo to poročilo.
- (12) Direktivo 88/166/EGS je treba razveljaviti in nadomestiti –

SPREJEL NASLEDNJO DIREKTIVO:

Člen 1

1. Ta direktiva določa minimalne standarde za zaščito kokoši nesnic.

2. Ta direktiva se ne uporabi za:

— vzrejne ustanove z manj od 350 kokoši nesnic,

— vzrejne ustanove, ki gojijo kokoši nesnice za vzrejo.

Za navedene vzrejne ustanove še naprej veljajo ustrezne zahteve Direktive 98/58/ES.

Člen 2

1. Kadar to pride v poštev, se uporabijo opredelitve v členu 2 Direktive 98/58/ES.

▼B

2. Dodatno se za namene te direktive uporabijo naslednje opredelitve:
- (a) „kokoši nesnice“ pomeni: kokoši vrste *Gallus gallus*, ki so dosegle zrelost za nesnost in se gojijo za proizvodnjo jajc, ki niso namenjena za valjenje;
  - (b) „gnezdo“ pomeni: ločeni prostor za valjenje jajc za posamezno kokoš ali za skupino kokoši (skupinsko gnezdišče), katerega tla ne smejo biti iz žične mreže, ki bi prišla v stik s kokošmi;
  - (c) „nastilj“ pomeni: kakršenkoli krhki material, ki lahko zadosti etološkim potrebam kokoši;
  - (d) „uporabna površina“ pomeni: površina, široka vsaj 30 cm, z nagibom tal, ki ne presega 14 %, in svetlo višino vsaj 45 cm. Površina za gnezdenje se ne šteje za uporabno površino.

Člen 3

Skladno s sistemom ali sistemi, ki jih sprejmejo države članice, te zagotovijo, da lastniki in imetniki kokoši nesnic uporabljajo ne le ustrezne določbe Direktive 98/58/ES in njene priloge, temveč tudi zadoštuje zahtevam, značilnim za vsakega od spodaj omenjenih sistemov, namreč:

- (a) ali določbe poglavja I glede alternativnih sistemov;
- (b) ali določbe poglavja II glede sistemov neizpopolnjene baterijske reje;
- (c) ali določbe poglavja III v zvezi z izpopolnjeno baterijsko rejo.

POGLAVJE I

Določbe, ki se uporabijo za alternativne sisteme*Člen 4*

1. Države članice zagotovijo, da bodo s 1. januarjem 2002 vsi na novo ali ponovno postavljeni proizvodni sistemi, iz tega poglavja, in vsi taki proizvodni sistemi, ki se prvič dajejo v uporabo, izpolnjevali vsaj spodaj navedene minimalne zahteve.

1. Vsi sistemi morajo biti opremljeni tako, da imajo vse kokoši nesnice:
- (a) ali ravna korita za hrano, z minimalno dolžino 10 cm na kokoš, ali krožna korita za hrano, z minimalno dolžino 4 cm na kokoš;
  - (b) ali neprekinjeno korito za vodo, z minimalno dolžino 2,5 cm na kokoš, ali krožna korita za vodo, z minimalno dolžino 1 cm na kokoš.

Dodatno, če se uporabljajo nastavki oziroma skodelice za napajanje, mora biti vsaj po en nastavek ali skodelica na vsakih 10 kokoši. Če so mesta za napajanje postavljena s fiksno napeljanim vodom, morata biti v dosegu vsake kokoši vsaj po dve skodelici oziroma dva nastavka za napajanje z vodo;

▼B

- (c) vsaj po eno gnezdo na vsakih sedem kokoši. Če se uporabljajo skupinska gnezdišča, mora biti vsaj 1 m² gnezdnega prostora za največ 120 kokoši;
- (d) ustrezne gredi brez ostrih robov, z minimalno dolžino 15 cm na kokoš. Gredi ne smejo biti nameščene nad nastiljem in vodoravna razdalja med njimi mora biti vsaj 30 cm, vodoravna razdalja med gredjo in steno pa vsaj 20 cm;
- (e) vsaj 250 cm² površine z nastiljem na kokoš, nastilj pa mora obsegati vsaj eno tretjino talne površine.

2. Tla naprav morajo biti oblikovane tako, da ustrezno podpirajo vsakega od naprej obrnjenih krempljev na obeh nogah.

3. Poleg določb, predpisanih v točki 1 in 2,

- (a) če se uporabljajo sistemi reje, pri katerih se kokoši nesnice lahko prosto gibljejo med posameznimi nivoji,
  - (i) ne me biti več od štirih nivojev;
  - (ii) svetle višine med posameznimi nivoji mora biti vsaj 45 cm;
  - (iii) korita za vodo in hrano morajo biti porazdeljena tako, da so enako dostopna za vse kokoši;
  - (iv) nivoji morajo biti urejeni tako, da blato ne more padati na spodnje nivoje.

(b) Če imajo kokoši nesnice dostop do odprtega izpusta:

- (i) mora biti več prehodnih odprtin za neposredni izstop na prosto, vsaj 35 cm visokih in 40 cm širokih ter razmeščenih po celotni dolžini stavbe; v vsakem primeru mora biti skupini 1 000 kokoši na voljo skupna odprtina 2 m;

(ii) odprti izpusti morajo:

- imeti površino, primerno gostoti naseljenosti in naravi terena, za preprečevanje kakršnih koli okužb,
- imeti zavetje pred slabim vremenom in živalmi roparicami ter, če je treba, biti opremljeni s primernimi koriti za vodo.

▼B

4. Gostota naseljenosti ne sme preseči devet kokoši nesnic na m² uporabne površine.

Če je uporabna površina enaka razpoložljivi talni površini, lahko države članice do 31. decembra 2011 odobrijo gostoto naseljenosti 12 kokoši na m² razpoložljive površine za ustanove, ki ta sistem uporabljajo na dan 3. avgusta 1999.

2. Države članice zagotovijo, da se minimalne zahteve, predpisane v prvem odstavku, uporabijo za vse alternativne sisteme s 1. januarjem 2007.

POGLAVJE II

Določbe, ki veljajo za sisteme neizpopolnjene baterijske reje*Člen 5*

1. Države članice zagotovijo, da bodo s 1. januarjem 2003 vsi sistemi baterijske reje, iz tega poglavja, izpolnjevali naslednje minimalne zahteve:

1. na vsako kokoš nesnico mora biti na voljo vsaj 550 cm² neoviranega prostora v kletki, merjeno v vodoravni ravnini, kamor se zlasti ne prištevajo plošče za kopičenje hrane, ki bi sicer zmanjšale razpoložljivo površino;
2. na voljo mora biti korito s hrano za neovirano uporabo. Dolžina korita mora biti vsaj 10 cm, pomnožena s številom kokoši v kletki;
3. če niso na voljo nastavki oziroma skodelice za napajanje z vodo, mora imeti vsaka kletka kanal za neprekinjeno napajanje z vodo enake dolžine kakor korito s hrano, iz točke 2. Pri fiksnih napajalnih vodih morata biti v bližini vsake kletke vsaj po dva nastavka oziroma po dve skodelici za napajanje;
4. kletke morajo biti visoke najmanj 40 cm v najmanj 65 odstotkih površine kletke in ne manj od 35 cm na katerikoli točki;
5. tla kletke morajo biti oblikovana tako, da ustrezno podpirajo vsakega od naprej obrnjenih krempljev na obeh nogah. Naklon tal ne sme presegati 14 % ali 8 %. Če tla niso iz pravokotne žične mreže, lahko države članice dovolijo bolj strm naklon;
6. kletke morajo biti opremljene z ustreznimi pripravami za krajšanje krempljev.

2. Države članice zagotovijo, da se reja v kletkah, iz tega poglavja, prepove s 1. januarjem 2012. Poleg tega se s 1. januarjem 2003 kletke, iz tega poglavja, ne smejo več izdelovati ali dajati prvič v uporabo.

▼M2

3. Z odstopanjem od odstavka 2 se lahko reja kokoši nesnic na Mayottu kot najbolj oddaljeni regiji v smislu člena 349 Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: Mayotte) še naprej izvaja v kletkah iz tega poglavja do 31. decembra 2017.

Od 1. januarja 2014 se kletke iz tega poglavja ne smejo več izdelovati ali dajati prvič v uporabo na Mayottu.

Jajca, pridobljena v obratih, v katerih se kokoši nesnice vzrejajo v kletkah iz tega poglavja, se lahko tržijo le na lokalnem trgu Mayotta. Ta jajca in njihova embalaža morajo biti jasno označeni s posebno oznako, ki omogoča potrebne kontrole. Jasen opis te posebne oznake se sporoči Komisiji do 1. januarja 2014.

▼B

POGLAVJE III

Določbe, ki veljajo za izpopolnjeno baterijsko rejo*Člen 6*

Države članice zagotovijo, da bodo po 1. januarju 2002 vse kletke, iz tega poglavja, izpolnjevale naslednje minimalne zahteve:

1. kokoši nesnice morajo imeti na voljo:
  - (a) vsaj 750 cm² površine kletke na kokoš, od katere mora biti 600 cm² uporabne; višina kletke razen višine nad uporabno površino mora biti najmanj 20 cm na vsaki točki in skupna površina pri nobeni kletki ne sme biti manjša od 2 000 cm²;
  - (b) gnezdo;
  - (c) nastilj, ki omogoča kljuvanje in brskanje;
  - (d) primerne gredi, ki zagotavljajo vsaj 15 cm prostora na kokoš;
2. na voljo mora biti korito s hrano za neovirano uporabo. Korito mora biti dolgo najmanj 12 cm, pomnoženo s številom kokoši v kletki;
3. vsaka kletka mora imeti na voljo sistem napajanja z vodo, ki ustreza velikosti skupine; če so na voljo fiksni napajalni vodi, morata biti vsaj po dva nastavka ali po dve skodelici za napajanje v dosegu vsake kokoši;
4. za olajšanje kontrole, umestitve in odvzemanja kokoši mora biti prehod med posameznimi vrstami kletk širok vsaj 90 cm, od tal stavbe do spodnje vrste kletk pa vsaj 35 cm;

▼B

5. kletke morajo biti opremljene z ustreznimi pripravami za krajšanje krempljev.

POGLAVJE IV

Končne določbe*Člen 7*

Države članice zagotovijo, da se vzrejne ustanove, za katere velja ta direktiva, registrirajo pri pristojnih organih in dobijo identifikacijsko številko, ki omogoča sledenje jajc, danih na trg za človekovo prehrano.

Določbe za izvajanje tega člena se določijo do 1. januarja 2002 skladno s postopkom, iz člena 11.

Člen 8

1. Države članice sprejmejo potrebne ukrepe, da pristojni organi opravijo nadzor za zagotovitev upoštevanja določb te direktive. Ta nadzor se sme opraviti ob pregledih, ki se sicer izvedejo v druge namene.

2. Od datuma, ki se določi skladno s postopkom iz člena 11, države članice poročajo Komisiji o nadzoru, opravljenem skladno s prvim odstavkom. Komisija predloži povzetke teh poročil Stalnemu veterinarskemu odboru.

3. Do 1. januarja 2002 Komisija skladno s postopkom iz člena 11 predloži predloge za uskladitev naslednjega:

- (a) nadzora po odstavku 1;
- (b) oblike in vsebine poročil, po odstavku 2, in pogostosti, s katero se morajo predložiti.

Člen 9

1. Kadar je to potrebno zaradi enotne uporabe predpisov te direktive, lahko strokovnjaki veterinarji Komisije v sodelovanju s pristojnimi organi:

- (a) preverijo, ali države članice izpolnjujejo imenovane predpise;
- (b) izvedejo preglede na kraju samem za zagotovitev, da se nadzor opravljajo skladno s to direktivo.

2. Država članica, na katere ozemlju se opravlja nadzor, daje strokovnjakom veterinarjem Komisije vso pomoč, ki jo morda potrebujejo za izvajanje svojih nalog. O rezultatu izvedenih pregledov se morajo posvetovati s pristojnimi organi zadevne države članice, preden sestavijo in objavijo končno poročilo.

▼B

3. Pristojni organi zadevne države članice sprejmejo morebitne potrebne ukrepe za upoštevanje rezultatov pregledov.
4. Izvedbeni predpisi za ta člen se sprejmejo, če je to potrebno, skladno s postopkom, po členu 11.

Člen 10

Najpozneje do 1. januarja 2005 Komisija predloži Svetu poročilo, sestavljeno na podlagi mnenja Znanstvenega veterinarskega odbora, o različnih sistemih reje kokoši nesnic, zlasti o tistih, ki jih predvideva ta direktiva, ob upoštevanju patoloških in tudi zootehničnih, psiholoških in etoloških vidikov raznih sistemov ter njihovega vpliva na zdravje in okolje.

To poročilo se sestavi tudi na podlagi študije družbeno-gospodarskih posledic sistemov in njihovih učinkov na gospodarske partnerje Skupnosti.

Dodatno ga spremljajo primerni predlogi ob upoštevanju sklepov poročila in rezultatov pogajanj Svetovne trgovinske organizacije (STO).

Svet o teh predlogih glasuje s kvalificirano večino v 12 mesecih po njihovi predložitvi.

▼M1*Člen 11*

1. Komisiji pomaga Stalni odbor za prehranjevalno verigo in zdravje živali, ustanovljen s členom 58 Uredbe (ES) št. 178/2000 ⁽¹⁾.
2. Pri sklicevanju na ta člen se uporabljata člena 5 in 7 Sklepa 1999/468/ES ⁽²⁾.

Obdobje iz člena 5(6) Sklepa 1999/468/ES znaša tri mesece.

3. Odbor sprejme svoj poslovnik.

▼B*Člen 12*

Direktiva 88/166/EGS se tako razveljavi z učinkom od 1. januarja 2003.

Člen 13

1. Države članice uveljavijo zakone in druge predpise, vključno s kaznimi, ki so potrebni za izpolnjevanje te direktive, najpozneje do 1. januarja 2002. O tem nemudoma obvestijo Komisijo.

Ko države članice sprejmejo te predpise, se morajo sklicevati na to direktivo, ali pa se nanjo sklicujejo ob uradni objavi. Načine sklicevanja določijo države članice.

⁽¹⁾ UL L 31, 1.2.2002, str. 1.

⁽²⁾ UL L 184, 17.7.1999, str. 23.

▼B

2. Države članice lahko, ob upoštevanju splošnih pravil iz Pogodbe, na svojem ozemlju ohranijo ali uporabijo predpise za zaščito kokoši nesnic, ki so strožje od predpisov iz te direktive. Komisijo morajo obvestiti o vseh ukrepih, sprejetih v ta namen.

3. Države članice sporočijo Komisiji besedilo glavnih določb nacionalnih predpisov, ki jih sprejmejo na področju, urejenem s to direktivo.

Člen 14

Ta direktiva začne veljati na dan objave v *Uradnem listu Evropskih skupnosti*.

Člen 15

Ta direktiva je naslovljena na države članice.

PRILOGA

Poleg ustreznih določb iz Priloge k Direktivi 98/58/ES se uporabijo naslednje zahteve:

1. Vse kokoši mora pregledati lastnik ali oseba, odgovorna za kokoši, vsaj enkrat na dan.
2. Raven hrupa je treba omejiti na minimum. Izogibati se je treba stalnemu ali nenadnemu hrupu. Prezračevalne ventilatorje, krmilne stroje ali drugo opremo je treba oblikovati, namestiti, z njo obratovati in jo vzdrževati tako, da povzroča kar najmanj hrupa.
3. Vse stavbe morajo imeti zadostno raven osvetljenosti, da vse kokoši vidijo druga drugo in so jasno vidne, da lahko z vidom nadzorujejo svojo okolico in da kažejo običajno raven aktivnosti. Če je na voljo naravna svetloba, morajo biti svetlobne odprtine urejene tako, da se svetloba enakomerno porazdeli po nastanitvenem prostoru.

Po prvih dneh privajanja mora biti režim osvetlitve tak, da preprečuje zdravstvene in vedenjske motnje. Skladno s tem mora slediti 24-urnemu ritmu in vključevati ustrezno neprekinjeno obdobje teme, ki traja, glede na indikacije, okoli ene tretjine dneva, tako da kokoši lahko počivajo in se izognejo motnjam, kakršne so imunodepresija in očesne anomalije. Zagotoviti je treba obdobje somraka, ko se svetloba zasenči in se kokoši lahko umirijo brez nemira in poškodb.

4. Dele stavb, opremo ali instrumente, ki so v stiku s kokošmi, je treba redno temeljito čistiti in dezinficirati, vsakokrat pa, kadar se krči število kokoši in pred naselitvijo nove serije kokoši. Medtem ko so kletke naseljene, je treba površine in vso opremo vzdrževati zadovoljivo čiste.

Gnoj je treba odstranjevati tako pogosto, kolikor je potrebno, mrtve kokoši pa je treba odstranjevati vsak dan.

5. Kletke morajo biti ustrezno opremljene, da kokoši ne morejo uiti.
6. Pri nastanitvi, ki zajema dva do tri sloje kletk, morajo biti na voljo pripomočki ali pa je treba izvajati primerne ukrepe za neovirano kontrolo vseh slojev in odstranjevanje kokoši.
7. Oblika in dimenzije vrat kletke morajo biti take, da je mogoče vzeti iz kletke odraslo kokoš, ne da bi ji povzročili nepotrebno trpljenje ali da bi jo poškodovali.
8. Brez vpliva na določbe točke 19 Priloge k Direktivi 98/58/ES prepovedano kakršno koli pohabljenje kokoši.

Za preprečevanje kljuvanja perja in kanibalizma lahko države članice odobrijo obrezovanje kljunov pod pogojem, da ga izvaja usposobljeno osebje na piščancih, ki so stari manj od 10 dni in namenjeni za valjenje jaje.